

Особливості вивчення профілю «Основи дизайну» учнями старшої школи

***Анотація.** У статті визначені особливості вивчення профілю «Основи дизайну» учнями старшої школи. Розглянуті завдання дизайну. Охарактеризована програма профілю «Основи дизайну», в склад якої входить вивчення «Графічного дизайну», «WEB-дизайну», «Промислового дизайну», «Дизайну середовища». Доведено необхідність вивчення профілю учнями старшої школи.*

***Ключові слова:** профільне навчання, основи дизайну, дизайн інтер'єру, художнє проектування.*

***Abstract.** The article determines the peculiarities of the study of the profile of «Fundamentals of Design» by the students of the senior school. Design task is considered. Characterized the program of the «Fundamentals of Design» profile, which includes the study of «Graphic Design», «WEB-design», «Industrial Design», «Environment Design». Proved the need to study the profile of high school students.*

***Keywords:** profile training, design basics, interior design, artistic design.*

Постановка наукової проблеми. Зміни в сучасних умовах ринку зумовили створення різноманітних нових професій. Саме така різноманітність і передбачає високий рівень професійної компетентності майбутніх фахівців, що відповідають потребам і вимогам ринку праці і водночас формують готовність до професійної художньої творчості. Відповідно постає важлива проблема оновлення змісту освіти та пошуку ефективних шляхів професійної підготовки майбутніх фахівців. Професія дизайнера займає чільне місце в галузі художнього конструювання, у проектуванні складних виробів. Дизайнер повинен мати гарний естетичний смак, уміти творчо мислити, володіти аналітичними й об'ємними методами пошуків форми, основами композиції, добре знати конструктивні й оздоблювальні матеріали тощо.

Короткий аналіз досліджень проблеми. Проблеми підготовки до професійної діяльності висвітлені в роботах Л. Барановської, І. Бендери, О. Гребенюка, І. Козловської та ін. Заслужують на увагу праці, які висвітлюють окремі питання підготовки майбутніх учителів технології (І. Волощук, Л. Денисенко, В. Титаренко та ін.). Суттєвий інтерес становлять праці, де розглядаються методики вивчення мистецьких дисциплін (Л. Коваль, О. Рудницька, О. Савченко, В. Вдовченко, Є. Антонович та ін.).

Мета і завдання статті. Розкрити особливості вивчення профілю «Основи дизайну» учнями старшої школи.

Виклад основного матеріалу. Тенденції розвитку сучасної освіти і

вимоги ринку праці зумовлюють необхідність розробити нову стратегію професійної спрямованості та самореалізацію особистості в професійній діяльності. Ефективність впровадження стратегії залежить від здатності особистості передбачати структуру власної діяльності. Така здатність формується впродовж усього свідомого життя людини. Самовизначення учня старших класів навчального закладу освіти зумовлена сучасним рівнем розвитку суспільства, в якому постійно зростають вимоги до професіоналізму професії та мобільності спеціалістів різних галузей виробництва, зокрема дизайнера. Із зазначеного вище зрозуміло, що метою профільного навчання учнів 10-11 класів за спеціалізацією «Основи дизайну» є забезпечення їх загальноосвітньої проектно-технологічної підготовки для свідомого подальшого професійного самовизначення [1, с. 33].

Варто зазначити, що завдання дизайну є формування гармонійного предметного середовища, що найбільш повно задовольняє матеріальні і духовні потреби людини. Тому дизайн створює матеріальні цінності, які безпосередньо в процесі художнього конструювання набувають естетичної цінності. Дизайн за своїм характером, методом (художнє проектування) і метою належить до естетичної діяльності [2, с. 8].

Варто зазначити, що програма спеціалізації «Основи дизайну», яка розрахована на два роки навчання, розроблена з дотриманням: вимог Державного стандарту базової і повної середньої освіти; положень Концепції профільного навчання у старшій школі; нормативів базового навчального плану щодо кількості годин на вивчення профільних предметів освітньої галузі «Технології» в загальноосвітніх навчальних закладах.

Структура програми відображає реалізацію особистісно зорієнтованого підходу навчання. Ознайомлення з різними видами дизайну сплановано за концентричним та лінійним принципами: «Графічний дизайн», «WEB-дизайн», «Промисловий (індустріальний) дизайн»; «Дизайн середовища».

Загальна мета профільної підготовки конкретизована в таких складових профільної програми «Основи дизайну», як оволодіння інформацією про професії в різних видах дизайну; розвиток особистості майбутнього дизайнера засобами психології художньо-технічної творчості; оволодіння знаннями про особливості та зміст професійної діяльності фахівців, які пов'язані з художнім проектуванням; пропедевтичне засвоєння змісту і сутності етапів художнього проектування, засвоєння етапів навчального проектування тощо [3, с. 164].

Зауважимо, що у процесі вивчення курсу «Основи дизайну» необхідно використовувати міжпредметні зв'язки з навчальними предметами: образотворче мистецтво, інформатика, креслення, фізика, математика, біологія, хімія.

Успіхи в навчанні та вихованні майбутніх дизайнерів значною мірою залежать від педагога, його здатності творчо розв'язувати психолого-педагогічні завдання за допомогою сучасних інноваційних методів навчання. Розвиток педагогічної майстерності вчителя здійснюється завдяки творчому розвитку сучасної дидактики і підвищення психолого-педагогічної

підготовки педагога. Навчальна програма «Основи дизайну» зорієнтована на розвивальний характер занять, тому виконання програми в цілому забезпечується високим рівнем підготовки кожного заняття, систематичним аналізом наукової, мистецької, технічної та методичної літератури. Працюючи за програмою, особливу увагу слід приділяти всебічному розвитку особистості старшокласника, з метою набуття ним художньо-графічної культури, проектно-художня культура під час розробки навчальних дизайн-проектів та проектно-технологічної культури під час втілення творчого задуму в матеріалі в процесі навчальної дизайн-діяльності. Учні надається можливість підбирати тему навчального творчого проекту самостійно за особистим уподобанням та інтересом, але відповідно до навчальної тематики, рівня складності, віку, а також на вибір за порадою вчителя. Пропонується виконувати індивідуальні, парні та колективні проекти. Вивчення профільного предмету «Основи дизайну» зорієнтований на проектно-технологічний підхід у процесі продуктивної технологічної підготовки, що дає можливість учням старших класів оволодіти сучасними інформаційними технологіями, різними видами словесного та колірно-графічного проектування з допомогою традиційних та електронних засобів навчання, засвоїти практичні навички втілення проектного задуму за допомогою особистісно-зорієнтованих матеріалів і технік в оригінальному пошуковому макеті, ексклюзивному або тиражному виробі [3, с. 168].

Варто зазначити, що в програмі відведені години і для варіативної частини, зокрема на вивчення дизайну інтер'єру. Метою вивчення дизайну інтер'єру є формування гармонійного предметного середовища. Вивчення основ дизайну інтер'єру може здійснюватися через проектно-технологічну діяльність старшокласників, практичним результатом роботи яких стане творчий проект середовища, що складається із портфолію та макету приміщення, оформленого учнем за власноруч розробленим проектом. До портфолію входить: обґрунтування вибору теми проекту, його актуальність; план роботи з виконання проекту; план проектної діяльності; вимоги до виробу чи критерії виробу; інформація про історію дизайну інтер'єру; проекти-аналоги та їх аналіз; конструювання макету за власноруч розробленим проектом (опис, нариси; схеми; технологія виготовлення макету), добір сучасних оздоблювальних матеріалів; обґрунтування вибору кольорової гами проекту; економічне обґрунтування; фото дизайнерських мистецьких творів для оформлення даного інтер'єру; макету приміщення. Під час роботи над творчим проектом дизайну інтер'єру великий інтерес учнів має викликати можливість використання сучасних електронних програм для проектування та дизайну інтер'єрів жилих приміщень (Visi Con, Floor Plan 3D тощо) [4, с. 87].

Висновки. Таким чином, у зв'язку із тим, що за останні десятиліття практика дизайну надзвичайно ускладнилася, проектування принципово нових виробів, художньо-конструкторські зміни у зовнішньому вигляді промислової продукції, ландшафтного проектування, графічного дизайну тощо неможливі без серйозної зміни її технічних характеристик. Тому

виникає необхідність вивчення профілю «Основи дизайну» учнями старшої школи, бо на сьогоднішній день неможливо знайти сфери виробничої чи соціальної практики нашої країни, у якій би не брали участь професійні дизайнери.

Список використаних джерел:

1. Вдовченко В. В. Методика викладання образотворчого мистецтва і дизайну : навч. програма для підготовки, перепідготовки вчителя образотв. мистецтва і вчителя труд. навч. для викладання профільних програм за напрямом «Дизайн»: «Етнодизайн», «Основи дизайну», «Графічний дизайн», «Веб-дизайн», «Дизайн середовища (дизайн інтер'єрів та екстер'єрів)», «Ландшафтний дизайн» / В. В. Вдовченко, Є. А. Антонович // Завуч. 2006. – №16 (274), – С. 33-44.
2. Даниленко В. Я. Дизайн : [підручник] / В. Я. Даниленко / Харківська держ. академія дизайну і мистецтв; Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. – Харків : Вид-во ХДАМ, 2003. – 320 с.
3. Вдовченко В. В. та ін. Дизайн середовища. Програма і методичні рекомендації для профільн. навч. учнів 10–11 кл. загальноосв. навч. закл. / В. Вдовченко та ін. // Освіта і упр. – 2007. – Т.10. – №3-4. – С. 163-196.
4. Програми з профільних предметів для спеціалізованих загальноосвітніх шкіл художнього профілю / Упоряд. : О. В. Корнілова, О. В. Гайдамака. – Х. : Видавництво «Ранок», 2009. – 256 с.